
[p1]

Haarlem November 1882

Eerweerde Heer en lieve Vriend!

Hoe druk is onze briefwisseling tegenwoordig! Maar dat kan niet anders! Dat wij beiden gelijkelijk begeesterd zijn voor een en de zelfde zake, een zake bovendien, die zóo weinig bemind wordt, schier door niemand dan door ons beiden - dat moet onze herten tot elkander brengen. En ik meen, behalve dat, dat wij ook buitendien in menig opzicht moeten samen stemmen. Dat zal nog meer blijken als ik U eens van aangezicht tot aangezicht zal zien, en de vriendenhand zal kunnen drukken.¹ Hoe zingt onze Vondel?

"D'eenzedige zijn naerder bloed dan magen."²

Ik dank U van herten voor de verrassing die Gij mij bereid hebt met uw krachtig en schoon gedicht "De vl. zonen"³ mij toe te wijden. Voor uwe goede meening, voor uwe vriendelijke gezindheid in dezen, hertelik dank. Lijkwel! mijn vriend! Gij schat mij in der daad te hoog, en Gij doet mij te groote eere. Ik verdien dat niet! Ik zou liefst in stilte arbeiden, zonder eenigen ophef. Op 't goed gelukken van mijn arbeid stel ik groote weerde - mijn persoon mag dan op den achtergrond blijven. De lof-trompet beschaamt mij. Gedenke dus, dat mijn hert in nederigheid en ootmoed behagen vindt. -

[p2]

En nu ik toch een wordeken in gemoedeliken zin tot U richte, laat mij meteen opmerken dat het mij toeschijnt, uit uwen laatsten brief⁴ als of de zinsnede in mijnen vorigen, rakende "d'ergernis aan uw priesterlik herte"⁵ door U eenigszins anders is opgevat als mijne bedoeling, al schrijvende, geweest is. Ik ben overtuigd van het

.....

1 Winkler bezocht Gezelle in 1883.

2 Dit citaat is niet van Vondel maar van P.C. Hooft uit het gedicht "Zeededichten": "D'eenzeedige zijn naeder bloedt als maeghen".
Uit: Hooft, P. C., and Pieter Leendertz. *Gedichten Van P. C. Hooft*. 1e volledige uitgave Amsterdam: Van Kampen, 1871, p. 270.

3 Gezelle droeg het gedicht *De Vlaamsche Zonen* (21/10/1882) op "aan Joh. Winkler, den vrijen Fries". Aanleiding hiervoor is de [brief van Winkler van 20/10/1882](#), waarin hij zijn bezoek aan Vlaanderen meldt voor de volgende zomer.

4 [Brief van Guido Gezelle aan Johan Winkler, geschreven tussen 29/10/1882 en 03/11/1882, Kortrijk](#). Het stuk waarnaar Winkler hier verwijst ontbreekt.

grootte onderscheid, dat er tusschen U en mij bestaat, wat onze zienswijze en ons gevoelen op staatkundig en godsdienstig of kerkelijk gebied aangaat (Of zou am Ende⁶ dat onderscheid ook niet gaar⁷ zoo groot wegen?) Vele zaken die eerbied en liefde wekken, ook die als heilig beschoud worden door U en door zoo velen welke ik hooge achting en grootte genegenheid toedrage, en die mijne lieve ouders⁸ ook in dien geest mij leerden beschouwen - zijn mij, minst genomen, volmaakt onverschillig. Maar schaam en schande over mij, zoo ik die zaken nu zou bespotten, of zoo ik ergerde, griefde en beleedigde wie daarin anders gevoelen dan ik! Zie, ik heb nooit in mijn leven ook maar één woord met eenen roomschen geestelike gewisseld, om d'eenvoudige reden dat ik er nooit toe in de gelegenheid ben geweest. Toch heb ik mij steeds in 't volle volksleven bewogen, in verschillende kriteri⁹ steden en dorpen van mijn vaderland, en ook veel daar buiten, onder allerlei standen, hoog en laag. Nu meen ik echter dat gij liên¹⁰ roomschen, en vooral gij liên roomsche geesteliken teder zijt in uw gemoed aangaande de

.....

- 5 In zijn vorige brief ([25/10/1882](#)) aan Gezelle gaf Winkler een vriendelijke waarschuwing bij de tweede strofe van een bijgevoegd gedicht van Gysbert Japicx: "Laet het tweede vers uw priesterlik herte niet ergeren! - Ik wensch niemand te grieven, en Gy zult niet kleingeestig zijn, en stooten U hier aen." De strofe waar hij op doelde was de volgende:

"'T heele lân fen Waes is úsers,

Romm', Ketúzers,

Jesuwiten, Moeints end Paep!

'T altîd griene Hulst. Nu torret

In forsorret,

Spaenjen's bloed-rie, Romen's kaep"

Vertaald door Winkler in dezelfde brief als:

"'T (ge)heele land van Waas is onzes (het onze)!

Ruimt, Karthuizers,

Jesuiten, monnik en paap

'T altijd groene Hulst. Nu (ver)dort

En verdroogt

Spanje's bloedraad, Rome's kaap

- 6 uiteindelijk

- 7 helemaal, totaal

- 8 Laurens Winkler en Trientje Spoelstra.

- 9 streke

- 10 lieden

zaken van uwen godsdienst, en ten einde dus die tederheid te ontzien en niet te kwetsen, daarom schreef ik de gewraakte zinsnede¹¹ in mijn vorigen brief. Ik was bang U te grieven. Wees verzekerd, mijn vriend! dat ik niets liever wil dan in eendracht en vrede en goede verstandhouding te leven met alle lieden; hoe

..... [p3].....

veel te meer met hen op wier vriendschap ik mij beroeme! -

Met mijne [*friesche*] vertaling van de Bulla ineffabilis¹² die ik in der tijd voor den vorigen Paus van Romen bewerkte, kunt Gij doen wat Gij wilt. Wilt Gij haar in 't vlaamsch vertalen? Dat begrijp ik niet recht! Als taalmerkwaardigheid? En dan die geheele bulle? Daar zijn genoeg andere stukken in 't [*friesch*] geschreven, waaruit de eigenaardigheden mijner moedertaal beter kunnen blijken dan uit dit stuk, dat slechts boeketaal, geen volkspreektaal bevat. En moest Gij die vertaling van den heer Jules Claerhout ontvangen? Had Gij er dan geen? Ik heb er U ja eene gezonden, voor vijf jaren reeds, gelijktijdig met die aan de [*Heeren*] Duclos en de Bo. Zoudt Gij am Ende¹³ mijn Dialecticon ook niet in eigendom bezitten? Laat mij dit toch eens weten. Van niemand anders moogt Gij een [*friesche*] vertaling der Bulla en een Dialecticon ontvangen, dan juist van mij, den schrijver, uw vriend.¹⁴ Daar hecht ik grootelijks aan. De nieuwe Schetsboek van Max Roosees is hier op 't Leesmusem; ik ga dien boek zoo spoedig mogelijk lezen, en meld U dan later mijn gevoelens aangaende de gedeelten waarin hij (*[Max Roosees]*) daarin van U en uw werk spreekt.¹⁵

.....

11 "Laet het tweede vers uw priesterlik herte niet ergeren"

12 Op 8 december 1854 vaardigde paus Pius IX deze pauselijke bul uit ter bevestiging van het dogma van de Onbevleete Ontvangenis van Maria.

13 uiteindelijk

14 Er zijn een duizendtal boeken van Gezelles oorspronkelijke bibliotheek bewaard in het Guido Gezellearchief. Uit de [brief van Winkler aan Gezelle van 05/11/1882](#) blijkt dat Winkler het Dialecticon en de Bulla aan Gezelle bezorgde, maar deze exemplaren zijn niet meer aanwezig in de restanten van de handbibliotheek.

15 Roosees uit hier zijn kritiek t.o.v. het West-Vlaamse taalparticularisme van Guido Gezelle: "Dat men de gewestelijke spraakvormen en zegswijzen in de algemeene taal eene matige plaats inruime, om deze meer lokale kleur te geven, is te wettigen; maar dat men uit liefde tot zijne engere geboortestreek zich buiten den wijderen kring der taalverwanten sluit en stelselmatig liever het woord gebruikt, waarvan één man zich bedient, dan datgene, welk door tien verstaan wordt, is eene dwaze niet te rechtvaardigen liefhebberij." (p.260-261) Daarnaast gaf hij als vrijzinnige en sterke aanhanger van het Vlaamse realisme aan de "mystieke verzuchtingen" in Gezelles werk niet te kunnen waarderen.

Met veel genoegen heb ik uwe aanprijzing van Gailliard's Glossarium in R. d. H.¹⁶ gelezen. Heil Vlaanderen! dat het zulke iverige mannen onder zijne zonen telt. met genoegen, en om uwentwille, zal ik trachten dat opstel in eenig tijdschrift alhier een plaats te bezorgen; in den [*Nederlandsche*] Spectator¹⁷ denk ik. Verwacht ook wel dat het mij zal gelukken. Dat stuk

..... [p4].....

is zoo door en door vlaamsch, zoo typisch-vlaamsch, dat ik het bejammeren moet dat Gij daarin de lompe en onredelijke hollandsche spelling met aa en uu volgt, in plaats van d'oude, schoone en alleen goede met ae en ue¹⁸ Mag ik dat veranderen? Ik moet het stuk dan toch uit [*Rond den Heerd*] afschrijven!

Wat mij zelven aangaat, jammer! jammer! moet ik roepen dat zoo schoonen, weerdigen boek in 't fransch geschreven is. Dat ontnemt daar aan, voor mij, alle weerde. En waarom deed de heer Gailliard zoo dom en dwaas en onvaderlandsch¹⁹ (in mijn oog altijd)? Ik kan daar voor geen enkele reden vinden; ik begrijp het niet. Voor mij is die boek nu volkomen onbruikbaar; en voor velen met mij hier in 't noorden. Hoe kan een Vlaming, die nog veel gevoel heeft voor uwe heerlike vlaamsche oudheid, die ook de schoone oud-*[vlaamsche]* taal bemint, toch zóó franschgezind zijn in hert en nieren? Gailliard mag zich schamen voor iederen Vlaming, voor iederen Nederlander! De Duitschers zullen hem erom verachten, en de Franschen, om wier wille hij zich zóó ergerlik verlaagd, moeten er hem achterrugs om uit lachen, zóó ze al ooit eenige kennis nemen van zijn werk. Hoe jammer! En hoe ergerlik!! - Zie, mijn vriend! daar staan wij nu ook in taalkundig opzicht eens lijnrecht tegen elkander over -

Zoethout, Radix Liquiritiae der apotheken, hiet in Friesland Swiethout (*[friesch]* swiet = zoet); en de ruwe, onbeschaafde leeden ten platten lande zeggen ook swiete prikke (*[friesch]* prikke = dun stokje). Het

..... [p5].....

.....

- 16 Rond den Heerd: 17 (29 October 1882) 49, p.385-387. Gezelle schreef hier vol lof over de *Glossaire Flamand* van Edward Gailliard.
- 17 Van deze aanprijzing van Gezelle is uiteindelijk nooit een afschrift in dit tijdschrift verschenen.
- 18 Doorheen de correspondentie gebruikt Winkler afwisselend beide schrijfwijzen ('aa' en 'ae'). De verbeteringen die hij vaak nog moest doorvoeren tijdens het schrijven tonen aan dat het voor hem in de praktijk een hele aanpassing was om de oude spelling te hanteren.
- 19 Uit de volgende [brief van Gezelle \(04/11/1882, Kortrijk\)](#) en zijn correspondentie met Gailliard blijkt dat het gebruik van het Frans voor de *Glossaire flamand* niet te wijten was aan een "onvaderlandsch" gevoel, maar aan een te gebrekkige kennis van het Nederlands.

p2/

ingekookte afkooksel daarvan, in de gedaante van zwarte, droog-harde of vochtig-taaie cilinders, (extractum liquiritiae der apothekers) heet in Holland drop, en in Friesland sop. (*[Friesch]* sop = sap in 't algemeen, b.v. beiesop = bessensap; maar dit is het sop als bij uitnemendheid²⁰). Oude lien zeggen ook wel swietsop (zoet sap) en swartsop. In Groningerland echter, ook een deel van 't oude Friesland, namelijk van ouds Friesland tusschen Lauers²¹ en Eems²² geheeten, draagt dit zoethoutextract den naam van Lakris, lakkris, lakkeris, de stemzate²³ op kris. Dit is natuurlijk een verbastering van liquiritia, maar 't volk meent dat het zoo heet omdat het zoo lekker is. In Noordwestelik Duitschland heet het eveneens "Lakritzen saft." - Voor een unster²⁴ en ken ik geen ander woord in geheel [*Noord*]-[*Nederland*] Dat weegtuug is hier bij 't volk vrij onbekend; ik zag door 't volk nooit een unster gebruiken.²⁵

Ik dank U voor uwen uitleg van de v. en de f in vrank en frank²⁶ Dat onderscheid en is hier niet bekend. Onze tonge en kan de letterverbinding vr onmogelik uitspreken, zoo min als b.v. lr, of mr.

En nu vaarwel, mijn hooggeschatte heer! Met een hertelike groete,

Uw Vriend

Johan Winkler.

.....

- 20 bij uitstek
- 21 De Lauwers is een kleine rivier die voor een deel de grens vormt tussen de Nederlandse provincies Friesland en Groningen.
- 22 De Eems is een rivier die stroomt door het noordwesten van Duitsland en bij haar monding aan het noordoosten van Nederland grenst.
- 23 klemtoon
- 24 Unsters verschenen voor het eerst op markten in de eerste eeuw v.C. Dit type weegschaal bestaat uit twee armen van ongelijke lengte, waarvan aan de kortste arm de te wegen handelswaar wordt gehangen, en aan de langste een gewicht dat vrij kan bewegen over die arm. Verscheen in: in Loquela: (Bamesse.1882) 6 p.43: Unster (st = ss, s) unsser, unser (r – l) unsel, ursel = insel, knipwage.
- 25 Het is niet duidelijk naar aanleiding waarvan Winkler hier over 'zoethout' en 'unster' schrijft. Vermoedelijk is dit een antwoord op een ontbrekend gedeelte van de [laatste brief van Gezelle \(geschreven tussen 29/10/1882 en 03/11/1882, Kortrijk\)](#). Het woord "unster" komt wel voor in: Loquela: (Bamesse 1882) 6 p.43: Unster (st = ss, s) unsser, unser (r – l) unsel, ursel = insel, knipwage.
- 26 In zijn [vorige brief \(29/10/1882 t.p.q.- 03/11/1882 t.a.q., Kortrijk\)](#) legde Gezelle uit dat de West-Vlamingen van nature niet Frankrijk zeggen, maar Vrankrijk. Dit in tegenstelling tot de Nederlanders, Friezen, Engelsen, Duitsers, enz. die dit woord met een f laten beginnen. Aansluitend beschreef hij het betekenisverschil tussen de uitspraken 'vrank' (vrijheid, vrijmoedigheid) en 'frank' (onbeschofte botheid).

Briefbeschrijving

Verzender	Winkler, Johan
Ontvanger	[Gezelle, Guido]
Verzendingsdatum	[01-03]/11/1882
Verzendingsplaats	Haarlem
Annotatie	Dag gereconstrueerd op basis van de brief van Guido Gezelle aan Winkler van 04/11/1882 (nr. 8840): deze brief is ervoor geschreven in november 1882; adressaat gereconstrueerd op basis van toegevoegde notitie.
Annotatie	Dag gereconstrueerd op basis van de brief van Guido Gezelle aan Winkler van 04/11/1882 (nr. 8840): deze brief is ervoor geschreven in november 1882; adressaat gereconstrueerd op basis van toegevoegde notitie.
Gepubliceerd in	De briefwisseling tussen Guido Gezelle en Johan Winkler. Deel 1: Inleiding en brieven (1881-1883) / door Dries Gevaert. - Gent : onuitgegeven licentieverhandeling, (academiejaar 1983-1984), p.96-100

Documentbeschrijving

Fysieke bijzonderheden

Drager	1 enkel vel; 1 dubbel vel, 206 mm x 133 mm papier, wit papiersoort: 5 zijden beschreven En nu ik toch een wordeken in gemoedeliken zin {<-met><+tot>} U richte, laat mij meteen opmerken dat het mij toeschijnt, uit uwen laatsten brief, als of de zinsnede in mijnen vorigen, rakende "d'ergernis aan uw priesterlik herte" ³⁰⁰ , door U eenigszins anders is opgevat als mijne bedoeling, al schrijvende, geweest is. Ik ben overtuigd van het groote onderscheid, dat er tusschen U en mij bestaat, wat onze zienswijze en ons gevoelen op staatkundig en godsdienstig of kerkelijk gebied aangaat (Of zou am Ende dat onderscheid ook niet gaar zoo groot wegen?) Vele zaken die eerbied en liefde wekken, ook die als heilig beschoud worden door U en door zoo velen welke ik hooge achting en groote genegenheid toedrage, en die mijne lieve ouders ook in dien geest mij leerden beschouen - zijn mij, minst genomen, volmaakt onverschillig. Maar schaam en schande over mij, zoo ik die zaken nu zou bespotten,
--------	--

of zoo ik ergerde, griefde en beleedigde wie daarin anders gevoelen dan ik! Zie, ik heb nooit in mijn leven ook maar één woord met eenen roomschen geestelike gewisseld, om d'eenvoudige reden dat ik er nooit toe in de gelegenheid ben geweest. Toch heb ik mij steeds in 't volle volksleven bewogen, in verschillende kriteren, steden en dorpen van mijn vaderland, en ook veel daar buiten, onder allerlei standen, hoog en laag. Nu meen ik echter dat gij liën roomschen, en vooral gij liën roomsche geesteliken teder zijt in uw gemoed aangaande de zaken van uwen godsdienst, en ten einde dus die tederheid te ontzien en niet te kwetsen, daarom schreef ik de gewraakte zinsnede in mijn vorigen brief. Ik was bang U te grieven. Wees verzekerd, mijn vriend! dat ik niets liever wil dan in eendracht en vrede en goede verstandhouding te leven met alle lieden; hoe veel te meer met hen op wier vriendschap ik mij beroeme! - Met mijne {<=fr.>[=friesche]} vertaling van de Bulla ineffabilis, die ik in der tijd voor den vorigen Paus van Rome bewerkte, kunt Gij doen wat Gij wilt. Wilt Gij haar in 't vlaamsch vertalen? Dat begrijp ik niet recht! Als taal-merkweerdigheid? En dan die geheele bulle? Daar zijn genoeg andere stukken in 't {<=fr.>[=friesch]} geschreven, waaruit de eigenaardigheden mijner moedertaal beter kunnen blijken dan uit dit stuk, dat slechts boeketaal, geen volks-spreektaal bevat. En moest Gij die vertaling van den heer Jules Claerhout ontvangen? Had Gij er dan geen? Ik heb er U ja eene gezonden, voor vijf jaren reeds, gelijktijdig met die aan de H.H. Duclos en de Bo. Zoudt Gij am Ende mijn Dialecticon ook niet in eigendom bezitten? Laat mij dit toch eens weten. Van niemand anders moogt Gij een {<=fr.>[=friesche]} vertaling der Bulla en een Dialecticon ontvangen, dan juist van mij, den schrijver, uw vriend. Daar hecht ik grootelijks aan. De nieuwe Schetsboek van Max Rooses is hier op 't Leesmuseum; ik ga dien boek zoo spoedig mogelijk lezen, en meld U dan later mijn gevoelen aangaande de gedeelten waarin hij ({<=M.R.>[=Max Rooses]}) daarin van U en uw werk spreekt. Met veel genoegen heb ik uwe aanprijzing van Gailliard's Glossarium in R. d. H. gelezen. Heil Vlaanderen! dat het zulke iverige mannen onder zijne zonen telt. met genoegen, en om uwentwille, zal ik trachten dat opstel in eenig tijdschrift alhier een plaats te bezorgen; in den {<=Nederl.>[=Nederlandsche]} Spectator, denk ik. Verwacht ook wel dat het mij zal gelukken. Dat stuk is zoo door en door vlaamsch, zoo typisch-vlaamsch, dat ik het bejammeren moet dat Gij daarin de lompe en onredelijke hollandsche spelling met aa en uu volgt, in plaats van d'oude, schoone en alleen goede met ae en ue. Mag ik dat veranderen? Ik moet het stuk dan toch uit {<=R. d. H.>[=Rond den Heerd]} afschrijven! Wat mij zelven aangaat, jammer! jammer! moet ik roepen dat zoo schoonen, weerdigen boek in 't fransch geschreven is. Dat ontleemt daar aan, voor mij, alle weerde. En waarom deed de heer Gailliard zoo dom en dwaas en onvaderlandsch³¹⁰ (in mijn oog altijd)? Ik kan daar voor geen enkele reden vinden; ik begrijp het niet. Voor mij is die boek nu volkomen onbruikbaar; en voor velen met mij hier in 't noorden. Hoe kan een Vlaming, die nog veel gevoel heeft voor

uwe heerlike vlaamsche oudheid, die ook de schoone oud-{<=vl.>[=vlaamsche]} taal bemint, toch zóó franschgezind zijn in hert en nieren? Gailliard mag zich schamen voor iederen Vlaming, voor iederen Nederlander! De {<-d><+D>}uitschers zullen hem erom verachten, en de Franschen, om wier wille hij zich zóó ergerlik verlaagd, moeten er hem acht-{<-t><+e>}rrugs om uit lachen, zóó ze al ooit eenige kennis nemen van zijn werk. Hoe jammer! En hoe ergerlik!! - Zie, mijn vriend! daar staan wij nu ook in taalkundig opzicht eens lijnrecht tegen elkander over - Zoethout, Radix Liquiritiae der apotheken, hiet in Friesland Swiethout ({<=fr.>[=friesch]} swiet = zoet); en de ruwe, onbeschaafde leeden ten platten lande zeggen ook swiete prikke ({<=fr.>[=friesch]} prikke = dun stokje). Het ingekookte afkooksel daarvan, in de gedaante van zwarte, droog-harde of vochtig-taaie cilinders, <-heet> (extractum liquiritiae der apothekers) heet in Holland drop, en in Friesland sop. ({<=Fr.>[=Friesch]} sop = sap in 't algemeen, b.v. beiesop = bessensap; maar dit is het sop als bij uitnemendheid). Oude lien zeggen ook wel swietsop (zoet sap) en swartsop. In Groningerland echter, ook een deel van 't oude Friesland, namelijk van ouds Friesland tusschen Lauers en Eems geheeten, draagt dit zoethoutextract den naam van Lakris, lakkris, lakkeris, de stemzate op <-la> kris. Dit is natuurlijk een verbastering van liquiritia, maar 't volk meent dat het zoo heet omdat het zoo lekker is. In Noordwestelik Duitschland heet het eveneens "Lakritzen saft." - Voor een unster en ken ik geen ander woord in geheel {<=Nrd>[=Noord]}-{<=Nederl.>[=Nederland]} Dat weegtuug is hier bij 't volk vrij onbekend; ik zag door 't volk nooit een unster gebruiken. Ik dank U voor uw en uitleg van de v. en de f in vrank en frank. Dat onderscheid en is hier niet bekend. Onze tonge en kan de letterverbinding vr onmogelik uitspreken, zoo min als b.v. lr, of mr. En nu vaarwel, mijn hooggeschatte heer! Met een hertelike groete, Uw Vriend Johan Winkler., inkt

Staat	volledig
Toevoegingen	op zijde 1 links in de bovenrand: Aan G. Gezelle; idem midden bijgeschreven boven plaats en datum: [begin] (inkt, beide hand P.A.)

Bewaargegevens

Land	België
Plaats	Brugge
Bewaarplaats	Guido Gezellearchief
ID Gezellearchief	5289
Bibliotheekrecord	https://anet.be/desktop/gga/nl/opacgga/nr=tg:gga_6.11595

Inhoud

Incipit	Hoe druk is onze briefwisseling tegen-
Tekstsoort	brief
Talen	Nederlands

Gevolgde codeerpraktijk

De tekst werd diplomatisch getranscribeerd, en aangevuld met een editoriale laag.

De oorspronkelijke tekst werd ongewijzigd getranscribeerd; alleen typografische regeleindes en afbrekingstekens, en niet-betekenisvolle witruimte werden genormaliseerd.

Auteursingrepen in de tekst (toevoegingen, schrappingen), en latere redactie-ingrepen (schrappingen, toevoegingen, taalkundige notities) door de lezer werden overgenomen en expliciet gemarkeerd.

Voor een aantal tekstfenomenen werden naast de oorspronkelijke vorm ook editeursingrepen opgenomen in de transcriptie: oplossingen voor niet-gangbare afkortingen en correcties voor manifeste fouten. Daarnaast bevat de transcriptie editeursingrepen ter verbetering van de leesbaarheid (toevoegingen, reconstructies) of ter motivering van transcriptie-beslissingen (aanduiding van onzekere lezingen, weglating van onleesbare tekst). Alle editeursingrepen worden expliciet gemarkeerd.

Colofon

Titel	[01-03]/11/1882, Haarlem, Johan Winkler aan [Guido Gezelle]
Editeur	Sofie Meneve; Universiteit Antwerpen
Wetenschappelijke leiding	Els Depuydt
Partners	Openbare Bibliotheek Brugge (Guido Gezellearchief); Centrum voor Teksteditie en Bronnenstudie (Koninklijke Academie voor Nederlandse Taal en Letteren); Instituut voor de Studie van de Letterkunde in de Lage Landen (ISLN) (Piet Couttenier, Universiteit Antwerpen); Guido Gezellegenootschap
Uitgever	Guido Gezellearchief, KANTL/CTB
Plaats van uitgave	Brugge, Gent
Publicatiedatum	2023
Beschikbaarheid	Teksten en afbeeldingen beschikbaar onder een Creative Commons Naamsvermelding - Niet Commercieel licentie.

Disclaimer	De editie van de Guido Gezellecorrespondentie is het resultaat van een samenwerkingsproject met vrijwilligers. De databank is in opbouw, aanvullingen en opmerkingen kunnen gemeld worden aan els.depuydt@brugge.be .
Citeren	Een brief kan worden geciteerd als: [Naam van editeur(s)], [brieffschrijver aan briefontvanger, plaats, datum]. In: GezelleBrOn, Wetenschappelijke editie van de correspondentie van Guido Gezelle. [publicatiedatum] Available from World Wide Web: [link]
